

BIOLOGICKÉ POSOUZENÍ

Biologické posouzení okolí silnice 26220 u obce Radeč

Posuzovaným územím je okolí silnice 26220 v úseku mezi odbočkou od silnice 26219 (mezi obcemi Žandov a Volfartice) a Radečí. Hlavní pozornost byla věnována části vedoucí volnou krajinou. V intravilánu obce Radeč není žádný zásah do dřevin plánován. Sledovaný úsek měří přibližně tři čtvrtě kilometru.

Mapa lokality – sledovaná silnice je vyznačena červeně.

Sledovaná komunikace prochází otevřenou krajinou mezi loukami a pastvinami. Hlavní kostru dřevin v okolí silnice (jižně od odbočky) tvoří vzrostlá topolová alej s podrostem a křovinami. Zdejší topoly jsou až na výjimky v poměrně dobrém stavu, v korunách však najdeme proschlé větve. Místy topoly podél silnice chybějí a jsou nahrazeny jinými dřevinami náletového původu (osiky, olše, lísky). Před příjezdem do obce alej zcela končí, navazuje na ni pásмо křovin. Posledních několik desítek metrů před Radečí zůstává okraj silnice bez dřevin.

Z hlediska krajinného potenciálu je třeba vnímat doprovodnou zeleň u sledované silnice jako důležitý ekologický a interakční prvek. Střídání vzrostlých stromů, keřů a náletu při dostatečném prosvětlení vytváří v mapovaném úseku velmi pěkný biotop a je důležité zde dřeviny zachovat.

Metodika provedeního monitoringu:

Výskyt živočichů na předmětné lokalitě byl sledován především s ohledem na ornitofaunu.

Lokalita byla navštívena na konci června 2020.

Stromy v aleji byly jednotlivě prohlédnuty za účelem zhodnocení stavu dutin z pohledu možných hnízdišť ptáků a dočasných či dlouhodobých úkrytů pro netopýry. Přítomnost těchto živočichů je sledována podle typických znaků (zbytky trusu, škrábance na kůře, hnízda, posouzení vhodnosti dutin k osídlení netopýry).

K monitoringu výskytu ptačích druhů v aleji a jejím okolí sloužily vokalizační projevy ptáků (zpěv) a přímá pozorování. Jednotlivé terénní návštěvy však nemohou plně nahradit dlouhodobé sledování lokality. Další informace týkající se zvláště chráněných druhů ptáků, které by mohly být realizací projektu dotčeny, proto doplnila recentní data z Nálezové databáze ochrany přírody AOPK ČR (dále jen „NDOP“).

Zjištěné druhy živočichů

Ptačí druhy zjištěné na lokalitě v rámci zoologického mapování shrnuje následující tabulka s vyznačením druhů zvláště chráněných podle vyhlášky č. 395/1992 Sb. k zákonu č. 114/1992 Sb, o ochraně přírody a krajiny (dále jen „ZCHD“). Druhy alespoň částečně vázané na stromový porost aleje (eventuálně navazující keřový podrost) jsou vyznačeny tučně.

Český název	Vědecký název	Stav ochrany podle legislativy
vlaštovka obecná	<i>Hirundo rustica</i>	ohrožená
kos černý	<i>Turdus merula</i>	
drozd zpěvný	<i>Turdus philomelos</i>	
špaček obecný	<i>Sturnus vulgaris</i>	
strnad obecný	<i>Emberiza citrinella</i>	
strnad luční	<i>Emberiza calandra</i>	kriticky ohrožený
skřivan polní	<i>Alauda arvensis</i>	
skřivan lesní	<i>Lullula arborea</i>	silně ohrožený
bramborníček hnědý	<i>Saxicola rubetra</i>	ohrožený
pěnice hnědokřídla	<i>Sylvia communis</i>	ohrožený
tuhýk obecný	<i>Lanius collurio</i>	
budníček menší	<i>Phylloscopus collybita</i>	
sýkora koňadra	<i>Parus major</i>	
sýkora modřinka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	
konipas horský	<i>Motacilla cinerea</i>	ohrožený
strakapoud malý	<i>Dryobates minor</i>	
sojka obecná	<i>Garrulus glandarius</i>	
krkavec velký	<i>Corvus corax</i>	
káně lesní	<i>Buteo buteo</i>	

Tabulka 1.: Druhy zjištěné na sledované lokalitě. Tučně jsou vyznačeni ptáci, kteří mají alespoň částečnou vazbu na doprovodnou vegetaci rostoucí podél silnice.

BIOLOGICKÉ POSOUZENÍ

Podle databáze NDOP bylo v území doloženo ještě několik dalších (v terénu nezjištěných) ZCHD ptáků. Jejich výskyt je sice mapován na shodný katastr (blízké území), s ohledem na způsob života však většina těchto ptáků nebude využívat biotop dřevin rostoucích podél silnice (např. sokol stěhovavý či chrástal polní). Okrajový vztah k aleji by mohl mít pouze ťuhýk šedý evidovaný na katastru Volfartic v roce 2017. NDOP potvrzuje i výskyt krkavce velkého, který byl na lokalitě zastižen při terénní pochůzce.

Pobytové stopy netopýrů v topolové aleji zjištěny nebyly, mapovaný biotop však může nabízet potenciální úkryty pro stromové druhy. Výskyt větší kolonie není pravděpodobný, nelze však vyloučit, že netopýři mohou tuto alej v menší míře využívat ke kratším pobytům. Některé topoly v aleji mají poškozenou (odchlíplou) kůru po celé délce kmene, což může být pro netopýry potenciálně vhodné.

Stromy v aleji neobsahují velké dutiny a nejsou na první pohled vyloženě vhodné pro dřevokazný hmyz. Nenajdeme zde ani rozpadající se torza vyloženě starých dřevin.

Komentář k zjištěným výsledkům

Okolí silnice nabízí poměrně dobré podmínky pro větší počet druhů ptáků. Nacházejí se zde vzrostlé stromy, křoviny i slunnější mezery ve vegetaci, které zvyšují potravní nabídku a přitahují poměrně pestré spektrum ptačích druhů.

Některé ZCHD ptáků zjištěné na lokalitě nemají užší vazbu k biotopu aleje a dřevinného doprovodu silnice. V daném případě se jedná o vlaštovku obecnou, která v okolí přelétává při lovu hmyzu, a bramborníčka hnědé, který byl zjištěn v nesečených travních enklávách v louce severně od křižovatky silnic 26220 a 26219. Rovněž vokalizace strnada lučního byla zaznamenána v loukách severně od silnice směrem k Volfarticím a není pravděpodobné, že by se tento druh vyskytoval přímo v aleji. Krkavec velký bude stromy v aleji rovněž využívat spíše okrajově a s ohledem na větší areál se jej případný zásah do dřevin pravděpodobně nedotkne.

Skřivan lesní přeletoval a zpíval na topolech rostoucích u silnice 26219 šikmo přes louku a je velmi pravděpodobné, že se objevuje i v korunách stromů v předmětné aleji. Ťuhýk obecný se zdržuje na keřových porostech, bylo by proto vhodné je v aleji zachovat.

Výskyt ťuhýka šedého zaznamenaného v NDOP nebyl v přímém sousedství silnice potvrzen. Tento ptačí druh je teritoriální a poměrně nápadný, jeho přehlédnutí v terénu proto není pravděpodobné a lze spíše předpokládat, že se na sledované lokalitě nezdržuje.

Výskyt netopýrů na dřevinách podél komunikace nebyl při terénním průzkumu zaznamenán. Některé stromové druhy letounů však mohou příležitostně využívat úkryty na topolech, neboť tyto stromy mají místy proschlé větve a někteří jedinci i odchlíplou kůru kmene, čímž mohou lokálně vytvářet vhodné individuální úkryty.

Závěr zoologického monitoringu a doporučení k realizaci projektu

V zájmovém území byl zjištěn výskyt ZCHD vlaštovka obecná, strnad luční, skřivan lesní, bramborníček hnědý, ťuhýk obecný a krkavec velký. Vztah ke dřevinám podél silnice může mít z těchto druhů pouze krkavec velký (okrajově), ťuhýk obecný a skřivan lesní. V případě ťuhýků doporučuji především zachovat keřové enklávy rostoucí lokálně podél silnice.

Plánované zásahy do dřevin je nutné vždy provádět mimo období hnízdění ptáků.

V terénu nebyly zjištěny pobytové stopy netopýrů ani zaznamenány jejich zvukové projevy, občasnou přítomnost letounů na lokalitě (s ohledem na typ dřevin a jejich stav) však nelze vyloučit. Netopýři mohou své úkryty často měnit a vhodnou lokalitu osídlit v jiném období. S přihlédnutím k výše uvedenému doporučuji při realizaci projektu postupovat se zvýšenou opatrností. Pokud by měly být některé stromy zcela odstraněny, případně bude plánován výrazný ořez proschlých větví, mělo by tak být učiněno nejlépe v období od poloviny března do jeho konce. V této fázi roku výrazně klesá riziko z předčasného probuzení potenciálně zimujících netopýrů ve stromech a zároveň ještě nehrozí hnízdění ze strany ptáků. Lze rovněž zajistit prohlédnutí stromů chiropterologem v době bezprostředně předcházející kácení dřevin či větším zásahům do korun.

Současný stav dřevinného doprovodu silnice (ač nejsou zdejší stromy nikterak ošetřovány) poskytuje velmi dobré podmínky pro větší spektrum druhů živočichů. Pokud to nebude nutné, nedoporučuji ve větším rozsahu odstraňovat keře a stromky v podrostu. Mírné proředění souvislého pásu keřů (mimo období hnízdění) lokalitě neuškodí.

Zpracovatel průzkumu:

Mgr. Olga Hušková

Použitá literatura a další zdroje:

AOPK ČR. Nálezová databáze ochrany přírody. [on-line databáze; portal.nature.cz]. 2020-07-25

Netopýři v lesích: doporučení pro lesnickou praxi – Cepáková, E., Hort, L., vydala Česká společnost pro ochranu netopýrů (ČESON) roku 2013

Zákon o ochraně přírody a krajiny, č. 114/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů

Mapové podklady podle www.mapy.cz

BIOLOGICKÉ POSOUZENÍ

Obrazová příloha:

Obr.1: Mozaika keřů a luk poblíž obce Radeč v sousedství pastviny – zajímavý biotop pro mnoho ptačích druhů.

Obr. 2: Segment topolové aleje rostoucí podél silnice 26220.

Obr. 3 a 4: Poškozené kmeny některých topolů v alej mohou být vhodným biotopem pro netopýry.

Obr. 5: Souvislý zápoj náletových dřevin v jednom úseku mapované silnice.